

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.З.Н.

Мала академія наук
України під егідою
ЮНЕСКО

Національний
технічний університет
ДНІПРОВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА
1899

Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук України
Національний центр «Мала академія наук України»
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Київський національний університет
будівництва і архітектури
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ХVІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА
НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

09 – 12 грудня 2025 року
Полтава

УДК 378.147:004.9:37.02:81'1

**ТРЕНДИ ЦИФРОВОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ ЯК ОРІЄНТИРИ ФОРМУВАННЯ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ В13**

Передерій І.Г., д.і.н., професор

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

iryana.perederii@gmail.com

Цифровізація гуманітарних наук визначає стратегічний вектор розвитку сучасної освіти, науки й професійної діяльності. У світовій практиці digital humanities (цифрова гуманітаристика) сформувалася як міждисциплінарна галузь, що поєднує технології оброблення інформації з методами гуманітарного аналізу. Для спеціальності В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа» це означає суттєве оновлення професійних компетентностей та розширення змісту підготовки фахівців відповідно до нових технологічних, інформаційних і комунікаційних вимог.

У центрі розвитку цифрової гуманітаристики – зміщення парадигми від традиційного сприйняття гуманітарної сфери як заснованої лише на текстуальних джерелах до застосування цифрових методів аналізу, моделювання, візуалізації та репрезентації культурної спадщини. Інструменти, засновані на алгоритмах штучного інтелекту, машинному навчанні, хмарних сервісах, семантичних моделях, дедалі глибше інтегруються в практику досліджень та інформаційно-комунікаційну діяльність установ пам'яті – бібліотек, архівів і музеїв. Це формує новий стійкий запит до освітніх програм спеціальності В13: майбутній фахівець повинен не лише володіти традиційними дисциплінами бібліотекознавчо-архівознавчого циклу, базовими знаннями в галузі інформаційних наук, а й бути здатним працювати в постійно технологічно змінюваних цифрових екосистемах, управляти інформаційними потоками, створювати цифрові продукти та здійснювати наукові дослідження засобами цифрових технологій.

Для вітчизняної освіти у цьому контексті вагомим є, зокрема, європейський досвід розвитку цифрових компетентностей у бібліотечних фахівців, що був представлений проекті BIBLIO («Boosting Digital Skills», 2020) програми Erasmus+ напряму КА2. Результати проекту засвідчили дефіцит навичок, пов'язаних з цифровою трансформацією, у працівників бібліотечного сектору Бельгії, Болгарії, Греції, Італії та Латвії [1, с. 63].

Спробуємо окреслити основні тренди розвитку сучасної цифрової гуманітаристики у контексті формування професійних компетентностей майбутніх фахівців спеціальності В13.

Одним з ключових трендів цифрової гуманітаристики є розвиток відкритих цифрових колекцій і репозитаріїв. Публічні бібліотеки, архіви та університети переходять до концепції відкритих даних, що передбачає доступність електронних ресурсів, можливість повторного використання даних та автоматизованого збору інформації. Це формує потребу у фахівцях, здатних забезпечувати інтероперабельність цифрових платформ, працювати з міжнародними стандартами метаданих, застосовувати формати Linked Open Data, управляти цифровими колекціями та здійснювати їх довготривале збереження.

Другий актуальний тренд – використання технологій штучного інтелекту та машинного навчання. Вони активно застосовуються у сфері цифрового пошуку, автоматизованої індексації документів, оптичного розпізнавання текстів (OCR), семантичного аналізу, генерації описів і метаданих. Для спеціальності В13 це означає, що майбутні фахівці мають володіти навичками роботи з інтелектуальними системами, розуміти можливості та обмеження алгоритмів, забезпечувати етичність і коректність використання ШІ у сфері культурної спадщини [1, с. 59].

Третій тренд – розвиток цифрової візуалізації гуманітарних даних. Інтерактивні карти, часові шкали, хронології, 3D-моделювання, віртуальні тури, мультимедійні експозиції та

цифрові реконструкції історичного середовища стають важливими інструментами дослідження й популяризації культурної спадщини. Відповідно формується запит на компетентності роботи з GIS-технологіями, інструментами веб-візуалізації, мультимедійного дизайну, віртуальних виставок і цифрових нарративів.

Четвертим трендом є аналітика великих даних (Big Data) у гуманітарних дослідженнях. Можливості обробки великих корпусів текстів, статистичного аналізу, моделювання інформаційних процесів забезпечують нові наукові підходи, які раніше були технічно недоступними. Здатність аналізувати великі масиви даних, застосовувати цифрові методи у класифікації, ідентифікації та виявленні трендів стає важливою компетентністю сучасного фахівця В13.

П'ятий тренд – цифрова комунікація та медіаграмотність. У сучасній інформаційній екосистемі бібліотеки та архіви виступають активними комунікаційними центрами, що взаємодіють з громадою через соціальні мережі, мультимедійні платформи, онлайн-сервіси, SMM-проекти, цифрові освітні програми. Майбутні фахівці повинні володіти навичками створення контенту, управління інформаційною присутністю установи, просування цифрових продуктів і забезпечення доступності інформації для різних груп користувачів.

З огляду на окреслені тенденції стає очевидним, що формування професійних компетентностей студентів спеціальності В13 має максимально враховувати цифрові тренди гуманітаристики й інтегрувати їх у навчальний процес [2, р. 50]. До ключових компетентностей, що визначають готовність до роботи в сучасних бібліотечних та архівних установах, належать: цифрова грамотність і медіаграмотність; здатність працювати з цифровими колекціями й репозитаріями; навички застосування штучного інтелекту та машинного навчання; уміння здійснювати цифрову візуалізацію даних; розуміння етичних аспектів використання цифрових технологій; здатність працювати в мультидисциплінарних командах; володіння інструментами цифрової комунікації та аналітики.

Отже, тренди цифрової гуманітаристики визначають зміст і структуру професійної підготовки майбутніх фахівців спеціальності В13. Оновлення освітніх програм із фокусом на цифрові компетентності забезпечує відповідність підготовки студентів сучасним викликам інформаційного суспільства та сприяє формуванню інтелектуального потенціалу, необхідного для розвитку бібліотечної, інформаційної та архівної галузей у цифрову епоху.

Література:

1. Толмач М. *Цифрова компетентність бібліотечних фахівців як чинник діяльності бібліотек в умовах цифрової трансформації. Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2022. Випуск 9 С. 57-69. DOI:10.31866/2616-7654.9.2022.259152. URL: https://www.researchgate.net/publication/361927898_Digital_Competence_of_Librarians_as_a_Factor_of_Library_Activity_in_the_Context_of_Digital_Transformation*
2. Komova, M., Drapaliuk, D. *Digital and socio-demographic aspects of the dissemination of library and information science education. Library Science. Record Studies. Informology, 2024. Vol. 20(2). P. 50-59. URL: https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5847/2024_2-51-60.pdf?isAllowed=y&sequence=1*

УДК 7.07

ДИЗАЙН СТОРІНОК ВЕБ-САЙТУ ХУДОЖНИКА–ПЕДАГОГА

Перець О.О.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
perets-ol@ukr.net

Створюючи ВЕБ-сайт художника-викладача образотворчого мистецтва як віртуальну постійно діючу персональну експозицію його творчості, застосовуємо вже опрацьовані у